20. ФУНКЦІОНАЛЬНІ ПРОДУКТИ У ВИРІШЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Г.О. Кундєєва, О.А. Топчій,
І.І. Кишенько, Є.О. Котляр
Національний університет харчових технологій

В сучасних умовах існуючої кризи виникає необхідність виявлення і визначення можливих шляхів вирішення проблеми продовольчої безпеки. Саме тому, обґрунтування вибору стратегічних напрямів забезпечення продовольчої безпеки України стає вкрай актуальним завданням.

Парадокс продовольчої проблеми в Україні полягає у тому, що за умов відсутності дефіциту на продукти харчування, середньодушовий рівень їх споживання є значно нижчим, ніж за радянських часів.

Проведені розрахунки статистичних даних свідчать про те, що за роки незалежності не досягнуто споживання продуктів продовольства на рівні фізіологічних норм харчування по багатьох групах. По таких групах як м'ясо та м'ясопродукти, молоко та молокопродукти, а також фрукти, ягоди, горіхи та виноград фактичний обсяг споживання продовольства не відповідає мінімальній нормі споживання.

Здійснений аналіз науково-літературних джерел дозволяє стверджувати, що на здоров'я людини впливають різні фактори, а саме: стан навколишнього середовища — на 20 %; генетичні фактори — на 18 %; система охорони здоров'я — на 10 %; спосіб життя — на 52 %(причому, раціон і структура харчування складають 75 % цього фактора).

Проведений аналіз наукових праць вказує на існування тісного зв'язку між зростанням кількості хронічних захворювань та незбалансованим харчуванням і, саме тому, збереження здоров'я стає одним з найважливіших пріоритетів національної продовольчої політики. Необхідно зазначити, що крім енергетичної цінності їжі, яка повинна становити ніяк не менше 1200 калорій на добу (але й не більше 3500 калорій), раціон харчування повинен бути різноманітним і містити певну кількість білків, жирів, вуглеводів, а також вітамінів і мінеральних речовин.

В умовах фінансово-економічної кризи, яка суттєво вплинула на соціально-економічний стан України, проблема бідності населення та тісно пов'язана з нею проблема продовольчої безпеки стали ще гостріші. Проведений аналіз економічного становища дозволяє стверджувати, що нажаль є тенденція до зниження якості харчування (на 50 %) та кількості майже усіма верствами населення, а особливо населення з низьким рівнем доходів. Це стосується основних груп продуктів (м'ясо, молоко, овочі та фрукти).

Виробництво продовольчої сировини відстає від темпів зростання населення і, на думку багатьох вчених, неможливо змінити ситуацію за рахунок використання традиційних технологій, які не завжди відповідають технічним стандартам виробництва. Перехід на органічні агротехнології ще більш загострить ситуацію щодо забезпечення продовольством. Біосфера «здатна» надійно прогодувати тільки один мільярд людей і при цьому, безболісно для себе, відновитися. Багато вчених бачать вирішення продовольчої безпеки у виробництві продуктів з використання ГМ-компонентів, що у глобальній економіці дозволяє вирішити фізичну і економічну доступність продовольства, але викликає багато дискусій. Проте ми не згідні з таким баченням оскільки в Україні і так прослідковується демографічна яма, а тому інструментом вирішення продовольчої безпеки є створення функціональних продуктів. Функціональні харчові продукти — це вироби, які призначені для систематичного вживання в складі харчових раціонів усіма віковими групами населення, що знижують ризик розвитку захворювань, пов'язаних з харчуванням, що зберігають і поліпшують здоров'я за рахунок наявності в його складі фізіологічно-функціональних харчових інгредієнтів.

Дослідження біологічної цінності отриманого населенням харчування з позиції соціально-економічних проблем розвитку українського суспільства спонукає наголосити на пріоритеті харчування «здоров'я нації» в концепції продовольчої безпеки.